

LUNDS
UNIVERSITET

”Vi är si, de är så”

En studie av hur sverigedemokraterna konstruerar svenskheten

Jessica Trulsson

Mänskliga rättighetsstudier
Höstterminen 2011

Handledare: Anders Ackfeldt

Abstract

The Swedish democrats crossed the four percent threshold for parliament representation in Sweden for the first time in the election 2010. This controversial party has teared open a lot of emotion in the Swedish debates, mostly because of their anti-immigrant politics. The Swedish democrats politics all weigh heavily upon a clear distinction between the swedes and the non-swedes. The party appears to act in a context colored by orientalism, creating a clear category of "the others". They argue the importance for a homogeneous Swedish culture and therefore also argue for the so called capital failure of the multicultural society.

The purpose of this thesis is to examine how the Swedish democrats construct the "Swedishness" and what this mean to the category of "non-Swedes".

Keywords: Sweden, Swedish Democrats, Orientalism, The others, Swedes, Swedishness.

Innehållsförteckning

Abstract.....	1
Innehållsförteckning	2
1 Inledning.....	3
1.1 Frågeställning	3
1.2 Avgränsningar	3
1.3 Forskningsläget.....	4
1.4 Metod	5
2 Teori	7
2.1 Orientalism	7
2.2 Kritik mot orientalismen	9
2.3 Sammanfattning.....	10
3 Det sverigevänliga partiet.....	11
3.1 Svenskhet enligt SD	11
3.2 Folkhemmet	13
3.3 Kulturpolitiken.....	14
3.4 Riksdagsarbetet.....	15
3.5 Förändringar inom partiet.....	17
3.6 Sammanfattning.....	18
4 Det osvenska	19
4.1 Mångkulturen	19
4.2 Islam	20
4.3 Invandrare.....	21
4.4 Sammanfattning.....	22
5 Analys	23
5.1 SD i en orientalistisk diskurs	23
5.2 Strukturell analys.....	24
5.3 Argumentationsanalys.....	27
5.4 Konstruktivistisk analys.....	29
5.5 Sammanfattning.....	31
6 Slutsats.....	32
Referenser.....	34
Primärkällor.....	34
Sekundärkällor	35

1 Inledning

Jag har länge varit en av dem som blivit provocerad av sverigedemokraterna (SD) och deras politik. Jag har tänkt att partiet först och främst är rasistiskt och främlingsfientligt. Det är i utgångspunkt av detta som jag valt att undersöka SD, som trots allt kommit in i riksdagen med hjälp av ca 400 000 svenska väljare. Denna uppsats är dock inte menad att reda ut huruvida partiet är främlingsfientligt eller inte. Det är inte heller meningen att på något sätt smutskasta partiet som det vanligtvis görs i media och annan litteratur. Jag kommer inte försöka dra några kopplingar till före detta partimedlemmars förbindelser till rasistiska grupper eller enskilda väljares uttryck gällande invandring.

Jag har försökt att lägga mina fördomar åt sidan för att kunna studera partiet ur ett så objektiva perspektiv som möjligt och det har verkligen varit nyttigt för mig och min bild av det politiska landskapet i Sverige. Jag har valt att kolla närmare på bilden av det så kallade svenskvänliga partiet i min uppsats och framförallt hur man framställer denna svenskhet. Detta kommer jag främst göra genom att gå igenom det material som finns tillgängligt på sverigedemokraternas hemsida och en del av det arbete partiet har genomfört i riksdagen, framförallt deras motioner under 2011. Detta material kommer även användas för att se hur sverigedemokraterna skapar motsatsen till svenskheten, nämligen det osvenska. Jag kommer att använda mig av Edward Saids teori om orientalism för att se huruvida SD är verksam i en orientalistisk diskurs och diskutera vad det kan innebära.

Jag har valt att se till framställningen av svenskhet och det osvenska i min uppsats eftersom jag anser att det är en mycket stor grund för partiets politik. Det är genom att göra denna uppdelning som man kan prata om ett ”oss” och ett ”dem”, och det är min mening att i denna uppsats belysa detta fenomen och försöka reda ut hur detta tar sig till uttryck och vad det kan innebära.

1.1 Frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur sverigedemokraterna framställer svenskheten. Detta kommer jag göra genom att använda en del centrala begrepp som orientalism och typifiering. Därefter kommer jag att redogöra för sverigedemokraternas syn på Sverige och svenskhet. Diskussionen kommer inte endast handla om svenskheten utan den naturliga följden blir att även diskutera vad som anses vara osvenskt och vad en sådan definition kan leda till.

Hur konstruerar sverigedemokraterna svenskheten och hur skapar det en kategori av något osvenskt?

1.2 Avgränsningar

Jag kommer i så stor utsträckning som möjligt inte använda mig av andras bild av hur

sverigedemokraterna konstruerar svenskheten, uppsatsen kommer handla om sverigedemokraternas politiska åsikter så som de står skrivna i till exempel officiella dokument. Jag har även valt att inte se till sverigedemokraternas historia, det är sverigedemokraterna med Jimmie Åkesson som partiledare som intresserar mig i uppsatsen då det är då partiet kom in i riksdagen 2010.

Det har varit av stor vikt för mig att använda mig av primärkällor i den mån de funnits att tillgå. Jag har alltså i största möjliga mån försökt att undvika sekundärkällor för att vara säker på att det är sverigedemokraternas politiska åsikter jag använder och inte någon författares tolkning av dessa. De primärkällor som funnits att tillgå har funnits på sverigedemokraternas hemsida, riksdagsledamöternas bloggar och twitter och på riksdagens hemsida.

1.3 Forskningsläget

Sedan sverigedemokraterna etablerat sig som ett parti med någorlunda väljarstöd har det skrivits en hel del om partiet. Jag har under min materialinsamling stött på en hel del uppsatser och artiklar som beskriver medias bild av partiet och framförallt har en hel del av materialet handlat om att försöka bevisa kopplingar mellan sverigedemokrater och rasistiska grupper. Det har därför varit ganska besvärligt för mig att försöka vara objektiv, mycket material är starkt färgat av att vilja hitta rasistiska utgångspunkter och mycket av det som skrivs gällande SD och rasism handlar om partiet på 1980-talet. Mikael Ekman och Daniel Poohls bok ”Ut ur skuggan” faller till exempel in under denna kategori. Även Stieg Larsson och Mikael Ekmans bok ”Sverigedemokraterna – den nationella rörelsen” är menad att koppla partiet till gamla nationalistiska rörelser och hatkampanjer mot invandrare¹. Även många journalistiska texter som figurerar i media är, precis som många böcker, starkt kopplade till främlingsfientlighet och rasism. Det finns få objektiva skildringar av SD i media, partiet målas ofta upp med överdrivande bilder.² Många verkar ha fastnat i viljan att gräva fram den rasistiska ådran i partiet. Det är på grund av detta rådande forskningsläge som jag har varit så noggrann med att främst använda mig av primärkällor i mitt material. Det finns dock en del böcker som försöker granska och redogöra för partiets nuvarande politik, en sådan bok är skriven av Anna-Lena Lodenius och heter ”Slaget om svenskheten”. I boken finns till exempel ett kapitel som inte hamnar så långt bort från mitt ämne. Där pratar Lodenius om sverigedemokraternas relation till det svenska och den svenska kulturen. Dock skiljer sig hennes text en del från min då hon inte gör en analys av själva framställningen utan istället redogör för själva politiken och ifrågasätter den.

För att försöka positionera min uppsats i det rådande forskningsläget så skulle jag vilja säga att min uppsats distanserar sig en aning från de rådande texterna som finns gällande sverigedemokraterna. Detta eftersom mitt största fokus alltså inte handlar om huruvida partiet är rasistiskt eller inte. Dock handlar naturligtvis även min text delvis om deras invandringspolitik och viljan att bevara Sverige svenskt. Eftersom den nationalistiska delen av partiet är den mest

¹ Larsson, Stieg & Ekman, Mikael. *Sverigedemokraterna. Den nationella rörelsen*. 2001

² Hellström, Anders. *Vi är de goda*. 2010:133

uttalade och det som skiljer sig mest från resterande partier i riksdagen är det den mest intressanta delen att skriva om. Jag hoppas dock att min uppsats inte kommer uppfattas som en av alla dessa i mängden som försöker stämpla partiet som något främlingsfientligt och rasistiskt. Min mening är att bidra med en objektiv analys av deras uppdelning av ”vi och dem”, med utgångspunkt i framställning av svenskheten.

1.4 Metod

Jag kommer att utgå ifrån material från sverigedemokraternas hemsida, då det är den tydligaste länken till deras politik och åsikter. Jag kommer även att citera och använda mig av skrifter som publicerats på riksdagens hemsida, där kommer jag att använda mig av de motioner som lagts fram av partiet under 2011. Jag har tagit beslutet att inte bara se till programmen publicerade på partiets hemsida utan även låta riksdagsledamöternas uttalande och åsikter representera partiets politik, då de ju som sagt är representanter för partiet. Bloggar etc. som drivs av riksdagsledamöterna i deras politiska roll kommer alltså även att användas som material. Som nämnt tidigare har jag försökt att endast använda mig av primärkällor i min studie, då jag inte vill riskera att någon annan tolkar sverigedemokraternas åsikter och vrider dem till något som de inte är.

Jag har valt en metod för brukstextanalys för att kunna analysera mitt material. Jag kommer att använda mig av delar av en strukturell analys i samverkan med delar av argumentationsanalys och konstruktivistisk analys. Jag kommer kontinuerligt även att ta avstamp från Edwards Suids teori orientalism som är en central utgångspunkt genom hela uppsatsen. De tre analysmetoderna är betydligt mer utvecklade än de versioner jag har använt, men jag har valt ut de delarna som jag anser är relevanta för min uppsats. Jag har till exempel därför valt att exkludera de delar som handlar om att granska grammatiken eller ordförrådet och istället fokuserat på kontexten och argumentationen. Jag har valt den strukturella analysen eftersom den sätter texten i en kontext. Den ger en grund för textens uppbyggnad i förhållande till sammanhanget som gör att de två andra modellerna sedan kan tas vid. Jag har valt argumentationsanalysen eftersom den ser till hur partiet har resonerat. Genom denna kan jag utreda hur partiets argument skapas och hur de kan förstärka eller försvaga varandra. Jag har även valt att använda mig av inslag av konstruktivistisk analys för att se hur man har konstruerat utgångspunkterna och argumenten. Detta använder jag mig av eftersom det inte finns någon objektiv verklighet inom politiken, denna metod ger istället en chans till att värja sig mot rutinen i kontexten och strukturera en problemförståelse.

Den strukturella analysen är menad att ge en mångsidig beskrivning av materialet utifrån den givna kontexten; både språkligt och innehållsligt. Metoden är menad att utreda vilken kommunikationssituation och verksamhet som texten är knuten till, vilka texternas sändare och mottagare är, vilken diskurs som texterna ingår i och om det finns öppna anspelningar av andra texter inkorporerade. Den strukturella metoden är även menad att se till om texten försöker påverka mottagaren med argument och om det då används några sociala strategier eller sociala figurer. Sociala strategier innebär två olika strategier; försiktighetsstrategi och förtrolighetsstrategi. Försiktighetsstrategin innebär att man markerar ett artigt språkval för att skapa respekt till mottagaren medan förtrolighetsstrategin uppmanar mottagaren för att markera närhet och

samhörighet för att kunna rättfärdiga att man går rakt på sak.³ Sociala figurer innefattar ironi eller hyperboler. Ironin innebär att man skriver en sak men menar en annan och hyperbolen innebär att man använder en mycket engagerad överdrift i beskrivningen.⁴ Slutligen ska den strukturella analysen även utreda vilken hållning texten har till sitt ämne och om den då innehåller garderingar eller understrykningar.⁵ Garderingar är en markering av osäkerhet och förhandlingsvilja medan understrykningar används för att hävda sin auktoritet inför mottagaren.⁶

Argumentationsanalysen är menad att testa och granska argumentationen som används av partiet. Den utreder vilken argumentationsfrågan är, vilka mottagare som berörs av argumentationsfrågan, om det finns en tes, om den har några inskränkningar och om den är konstaterande, värderande eller föreskrivande/uppmanande. Analysmodellen ska även se om det finns en antites, vilka skäl texten tar upp, vilka typer av skäl den tar upp och vad den har för funktion⁷, om skälen/argumenten är relevanta och tillräckliga⁸, vilken retorik som används för skälen och vilka skäl som läggs störst vikt vid.⁹

Den konstruktivistiska analysen är menad att undersöka den värld som byggs upp av partiet som ett verktyg för att lösa olika problem. Här ska analysen reda ut vilket problem som är menat att lösas och om man använder sig av homogeniserande (förenklande) eller heterogeniserande (omväxlande) strategier och av slutande eller öppnande strategier. En sluten strategi ger en smal bild med slutna ramar medan en öppen strategi bryter upp inskränkningar. Metoden ska även utreda hur man rangordnar elementen i sin värld, vilka medel som används för att täta och förlänga framställningen av världen och se om världen är förankrad i en tydlig verklighet.¹⁰

³ Hellspong, Lennart. *Metoder för brukstextanalys*. 2001:46

⁴ Ibid:48

⁵ Ibid:62-67

⁶ Ibid:47

⁷ Ibid:108-112

⁸ Halldenius, Lena. *Lathund för argumentationsanalys*. 2011

⁹ Hellspong, Lennart. *Metoder för brukstextanalys*. 2001:108-112

¹⁰ Ibid: 147-155

2 Teori

Jag kommer utgå ifrån Edward Saids teori om orientalismen som handlar om den felaktiga bild som konstrueras av ”de andra” på orienten för att se hur sverigedemokraterna använder samma bild för att stärka det svenska och distansera sig från det osvenska. Jag kommer med grund i orientalismen argumentera för att SD verkar i en orientalistisk anda och att de i allra högsta grad är påverkade av den orientalism som Said beskriver. Jag kommer även redogöra för en del av den kritik som finns mot orientalismen då jag tycker det är viktigt att visa på att den finns.

Jag har valt att använda mig av orientalismen som teori eftersom jag tycker att den är väl användbar på de framställningar som görs av sverigedemokraterna. Från början hade jag endast hört talas om en passande teori som jag skulle kunna koppla till sverigedemokraterna - teorin om islamofobi. Efter att ha utforskat denna teori närmare insåg jag att den inte skulle hjälpa mig i mitt arbete då den främst riktar in sig på diskrimineringen av muslimer. Genom teorin om islamofobi kom jag dock i kontakt med orientalismen. Eftersom mitt intresse främst har handlat om att se hur ovan nämnda framställningar konstruerats och ses som kunskap snarare än att undersöka diskrimineringen fastnade jag därför för denna teori. Orientalismen gav mig ytterligare intresse när den inte bara kunde ge en möjlig förklaring till de specifika framställningarna utan även en grund för vilken kontext hela SDs politik har växt fram ur.

2.1 Orientalism

Edward Said beskriver teorin orientalism som ett sätt att förhålla sig till orienten och har sin grund i områdets förhållande till det västerländska samhället. Orienten har framställts som ”det andra” och därmed varit en motbild och en motidé till västerlandet.¹¹ Orientalismen är beroende av en positionell överlägsenhet som bidrar till att människor i väst konstant kan ha olika former av förhållanden till orienten utan att behöva tappa överhanden. Denna styrka bottnar i den västerländska hegemonin och då framförallt den kulturellt aktiva hegemonin. Denna hegemoni innebär att vissa kulturella uttrycksformer får ett övertag i förhållande till andra som bidrar till ett kulturellt ledarskap. Den hegemoni som stärker orientalismen bottnar i den europeiska hegemoni som innebär en överlägsen europeisk identitet (oss) i förhållande till alla icke-europeiska identiteter och kulturer (dem).¹² Denna västerländska dominans bidrar till att man kan skapa ett orienten inom de dominerande strukturerna. Genom denna styrkeposition kan man bedöma, studera och avbilda orientaler.¹³

Det är det dominerande samhället som styr kunskapen om orienten. All kunskap som produceras skapar ytterligare makt. Kunskapen regleras först av den så kallade specialisten (orientalisten), för

¹¹ Said, Edward. *Orientalism*. 1978:64

¹² Ibid: 70-71

¹³ Ibid: 113

att sedan regleras av det sociala systemets allmänna överväganden. När man i denna kunskap använder sig av två kategorier (i detta fall västerländsk/orientalisk) som utgångspunkt och mål, produceras en polarisering. Som i många andra liknande kunskaper där man vill dela upp världen i öst och väst, har orientalismen genom hela sin historia fram till idag kanaliserat sättet att tänka i en västlig och en östlig del. Eftersom detta tänkande är centralt i västs teori, praktik och värdering av orienten bidrar det till att västs makt över orienten ges status som vetenskaplig sanning.¹⁴ Denna kunskap kan sedan användas för att hålla tillbaka och kontrollera ”den andra”.¹⁵ I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet hade doktrinen om den orientaliska civilisationen blivit så strömlinjeformad och allmän att det var allmänt accepterat att västerlänningarna dominerade över orientalerna. Orientalerna var tvungna att domineras, ockuperas och kontrolleras.¹⁶ Orienten hade blivit fixerad i historien för västerlandets skull.¹⁷

Den så kallade sanningen om orienten som florerar i det västerländska samhället utgår alltså ifrån en funktion från specialisters bedömning, inte från det faktiskt existerande materialet. Detta kan förklaras genom att kulturer använder sig av justeringar av det okända och förvandlar det till kunskapsenheter. På det sättet har olika kulturer velat omforma varandra för att de ska kunna mottas mer bekvämt. Orienten har alltså omformats för den västerländska kulturens skull genom att läras ut genom tidskrifter, traditioner, retorik och terminologi som alla är förknippade med de kulturella och även politiska åsikterna i väst.¹⁸ Det kan kännas märkligt att texter som framställts ur de förhållanden som nämnts ovan skulle ses som objektiv kunskap och sanningar, men faktum är att det med tiden inte längre handlar om författarens originalitet utan snarare om den diskurs som uppstått ur densamma. Texten har från början ansetts vara sakkunnig och har därigenom fått prestige från institutioner och regeringar som bidrar till ytterligare prestige (större än den faktiska användbarheten av texten). Texten skapar därigenom kunskap och verklighet som med tiden skapar en tradition eller en diskurs.¹⁹

Historien är ett verk av människan, och det är genom detta påstående man kan se hur en plats eller en människa får objektiv trovärdighet först efter att den tillskrivits en betydelse. Det är även vanligt att samhällen bygger sin identitet på negativa påståenden. Man känner sig t.ex. som icke-utlänning genom att se till vad som finns ”där borta”. De geografiska gränserna följer alltså på många sätt de sociala och kulturella.²⁰ Alltså kan inte heller dagens orientalism ses som någon objektiv kunskap. Det är en samling strukturer som ärvt från historien som sedan sekulariserats och omformats av andra discipliner som en version av den tidigare kristna maktpositionen.²¹

¹⁴ Ibid: 118-120

¹⁵ Ibid: 122

¹⁶ Ibid: 107

¹⁷ Ibid: 200

¹⁸ Ibid: 147

¹⁹ Ibid: 180

²⁰ Ibid: 130-131

²¹ Ibid: 216

Orientalistens så kallade expertställning ligger helt i dennes retoriska och filosofiska grepp. På detta sätt har olika principer om identitet inga hinder, man kan prata om islam som ett ”organiserat hyckleri”. Ett sådant uttalande är inte relativistiskt, för det är redan självklart för orientalisterna att västerlandets överlägsenhet är sann. Västerlänningar är si, orientaler är så.²² Den ständigt konsekventa typifieringen av ”orientalen” eller ”den andre” bidrar till att en orientalistisk man i första hand är oriental, och i andra hand man. Om detta skapande endast fanns i den akademiska debatten hade den varit betydelselös, men debatten i sig är otroligt spridd. Den ingår i en blandning av vetenskap, kultur och politik som alltid resulterar i en upphöjning av den europeiska rasen jämfört med de icke-europeiska delarna i världen.²³ Detta sätt att beskriva de andra har blivit ett verktyg att leda politiska rörelser och den äger rum inom den kultur som säger sig vara liberal och öppen. Det är naturligtvis motsatsen som har ägt rum, vetenskapen har använts för att fastställa doktriner och åsikter till så kallade sanningar. Liberalismen är i detta fall därför snarare en förtryckande och fördomsfull rörelse.²⁴ Det har dock förändrats något idag, man kan inte längre skriva akademiska texter om ”afrikaners tänkande” eller ”judarnas personlighet”, men kan fortfarande studera ”det islamska tänkandet.”²⁵ Sannolikheten för att idéer som kan hämtas ur orientalismen kommer att användas inom politiken är en sanning. Det väcker tankar om samhället i fråga om kulturer och raser.²⁶

Som nämnt i inledningen av detta kapitel kom jag i kontakt med teorin om orientalism genom islamofobin. Orientalismen är betydligt äldre som teori än islamofobin, men det finns en hel del kopplingar mellan de båda. Edward Said använder inte begreppet islamofobi, men han beskriver bland annat hur islam skapas utifrån vissa klyschor som sedan ses som förklaringar på olika politiska skeenden i samhället. Sids kritik av hur man framställer islam och muslimer har öppnat dörren för många olika studier av ämnet, bland annat för islamofobin. De skiljer sig dock en del som nämnt tidigare då islamofobin är mer omedelbar och riktar sig till mer aggressiva handlingar än till diskursiva mönster som i orientalismen.²⁷

2.2 Kritik mot orientalismen

Edward Said har fått motstå en del kritik för hans framställning av orientalismen. Det har bland annat sagts att han är väst-kritisk och att han därmed stödjer islamism och muslimsk fundamentalism. Den största kritiken handlar dock om att Said använt ad hominem-argument mot orientalisterna vilket lett till att alla orientalister har hamnat i samma kategori²⁸ och därmed kategoriserats på samma sätt som Said kritiserar orientalisterna för att ha kategoriserat öst. En annan kritik som riktas mot Said är att han homogeniserat förhållandet mellan öst och väst till ett

²² Ibid: 362-363

²³ Ibid:357

²⁴ Ibid:384

²⁵ Ibid:395

²⁶ Ibid: 184

²⁷ Otterbeck, Jonas & Bevelander, Pieter. *Islamofobi*. 2006:29

²⁸ Dabashi, Hamid. *Post-orientalism*. 2009:70-71

närmare statistiskt tillstånd sedan antiken. Han har också fått utstå en del kritik på grund av det faktum att hans studie endast vilar på analysen av litterära texter.²⁹

2.3 Sammanfattning

Orientalismen kan alltså förklaras som ett förhållningssätt mellan det västerländska samhället och orienten. Genom de rådande maktstrukturerna kan den västerländska kulturella hegemonin öka sitt ledarskap genom att skapa så kallade kunskapsenheter om det främmande. Genom denna kunskap skapar man en polarisering där man delar upp världen i väst och öst. Eftersom tänkandet redan är centralt i det dominerande samhällets värderingar och praktik ses typifieringarna som sanning. De olika texterna som skapat framställningen bidrar till att en diskurs uppstår där uppdelningarna alltså blir till verklighet och tradition.

För sverigedemokraterna handlar denna framställning främst om en svensk i förhållande till en utländsk kultur. Man har främst riktat sig mot invandrare, och i synnerhet muslimska invandrare med en kultur som bottnar i islam. Detta är enligt partiledare Jimmie Åkesson ”[...] vårt största utländska hot sedan andra världskriget och jag lovar att göra allt som står i min makt för att vända trenden när vi går till val nästa år.”³⁰

²⁹ Loomba, Ania. *Colonialism/Postcolonialism*. 1998:48-49

³⁰ Åkesson, Jimmie. *Muslimar är vårt största utländska hot*. 2009

3 Det sverigevänliga partiet

I detta kapitel kommer jag att redogöra för de principer som sverigedemokraterna uttryckt gällande Sverige, svenskhet och den svenska gemenskapen.

I sverigedemokraternas principprogram från 2005 beskriver partiet sig som ett demokratiskt och nationalistiskt parti. De har inspirerats av såväl nationalkonservatism som idén om folkhemmet. I programmet beskrivs vidare att människor vill leva i gemenskap och att man därför bör undvika kulturer från mer avlägsna delar av världen eftersom det kan leda till kulturkrockar. Deras mål är att skapa ett samhälle (ett folkhem) byggt på trygghet, harmoni och solidaritet.³¹

Den nationalistiska principen är mycket central i programmet. SD menar att principen om en stat - en nation är central för partiets politik. De menar att nationalismen är det enskilt mest viktiga verktyget för att främja den gemensamma identiteten i Sverige. De poängterar dock i det nya principprogrammet³² från 2011 att deras nationalism är öppen och icke-rasistisk. Detta grundar dem i det faktum att de inte definierar nationen i termer av tidigare nationstillhörighet.³³ Det kan dock vara värt att nämna att de i principprogrammet från 2005, under rubriken ”den nationalistiska principen” beskriver att samhället förutsätter en hög grad likhet i etnisk bakgrund och kulturell identitet, alltså en homogen befolkning. SD menar att ett mångkulturellt samhälle kan få ödesdigra konsekvenser och pekar på att olika kulturer har gått under på grund av mångkulturella samhällsförhållanden.³⁴ De definierar kultur som ”den omgivning av självklarheter, minnen och föreställningar som vi lever i och som vi är med om att forma”.³⁵

SD anser inte att människor föds som blanka blad som kan fyllas med olika innehåll, utan tror snarare att det finns en viss typ av inre natur hos varje människa som man inte kan trycka undan. Sådana essentiella drag kan handla om att människan har ett behov av att känna gemenskap och att man identifierar sig, känner sig trygg och visar empati för människor som tillhör samma gemenskap. Genom detta drar SD slutsatsen att en nationell identitet tillsammans med språkliga, kulturella och religiösa likheter gynnar sammanhållningen och stabiliteten i samhället.³⁶

3.1 Svenskhet enligt SD

Sverigedemokraterna tror inte på ett mångkulturellt samhälle. De beskriver istället att man vill bejaka västvärldens syn på demokrati, jämställdhet, djurskydd och mänskliga rättigheter. De vill

³¹ Sverigedemokraternas principprogram 2005:4

³² Det nya principprogrammet antogs under tiden min uppsats skrevs, därför har jag även använt mig av det gamla från 2005.

³³ Sverigedemokraternas principprogram 2011

³⁴ Sverigedemokraternas principprogram 2005:5

³⁵ Ibid:6

³⁶ Sverigedemokraternas principprogram 2011

sträva efter en gemenskap och samhörighet i samhället genom att föra en politik som syftar till att ena människor kring gemensamma värderingar.³⁷ Värderingar är enligt sverigedemokraterna en utav de mest centrala kulturyttringarna. De menar även att sådant vi utövar (högtider, ceremonier), sådant vi är (tystlåtna, gästvänliga) och andra yttre fenomen (klädsel, mat, dryck) är beståndsdelarna i kulturen. Partiet är dock ganska motvilligt med att försöka definiera vad svenskhet är. Man hänvisar till att försöka definiera lycka eller demokrati och menar att man istället kan säga att något är svenskt eller icke-svenskt, men att man inte kan dra någon gräns.³⁸ På partiets hemsida beskrivs dock den svenska kulturen såhär:

Typiskt svenskt kan väl vara köande, att sätta sig på ett helt tomt säte på bussen, att ha med sig matlåda till jobbet, att betala tillbaka 5 kr till en vän eller släkting, att inte vilja sticka ut, att lägga julklapparna under granen, att titta på Kalle Anka på julafton, att dricka snaps och äta sill på midsommarafton, att inte tuta i trafiken, Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf, Elsa Beskow, Esaias Tegnér, Vasaloppet, 14 juli på Solliden, folkdans, folkmusik, bonader på väggarna, Carl Larsson, trasmattor, ljus inredning, att hålla upp dörren för den som kommer efter och att inte tränga sig på.³⁹

Vidare beskrivs principen om att räknas som svensk som ”den som av sig själv och som av andra uppfattas som svensk.”⁴⁰ Man kan bli medlem i den svenska nationen genom att antingen födas in i den eller genom att senare i livet aktivt välja att gå med i den. Man räknas endast som infödd svensk om man ”är född eller i tidig ålder adopterad till Sverige av svensktalande föräldrar med svensk eller nordisk identitet”.⁴¹ Jimmie Åkesson säger under en intervju i Agenda att ”Det handlar om beteende, värderingar och var du känner tillhörighet och lojalitet. Det är det som är det viktiga. Det är det som avgör om man är svensk.”⁴²

SD påpekar dock att nationstillhörighet inte är samma sak som medborgarskap och att medborgarskap främst ska ses som ett privilegium för svenskar. De menar att det vore bäst om den största delen av medborgarna har svensk identitet, även om de inser att en viss del inte kommer att uppfatta sig som svenska. Så länge som denna grupp är begränsad och inte ökar motsättningar i landet anser dock SD att detta inte bidrar till några större problem. För att få svenskt medborgarskap ska man ha levt i Sverige under en längre tid, visat att man är lojal till nationen, besitta kunskap i det svenska språket och ha grundläggande kunskap i svensk historia och samhällsliv.⁴³

Vidare menar sverigedemokraterna att svenskarna skulle bli rot- och identitetslösa om de inte hade ett tydligt kulturarv. De traditioner och värderingar som finns i Sverige idag är värda att

³⁷ Sverigedemokraterna. *Det sverigevänliga partiet*. 2011

³⁸ Lodenius, Anna-Lena & Wingborg, Mats. *Slaget om svensketen*. 2010:29

³⁹ Sverigedemokraterna. *Vad är svensk kultur?* 2011

⁴⁰ Sverigedemokraternas principprogram 2005:6

⁴¹ Sverigedemokraternas principprogram 2011

⁴² Åkesson, Jimmie. Intervju Agenda, SVT 2011

⁴³ Sverigedemokraternas principprogram 2011

bevara, och därför menar sverigedemokraterna att andra värderingar som kommer in i landet och bidrar till ett mångkulturellt samhälle är ett hot mot gemenskapen.⁴⁴

3.2 Folkhemmet

Folkhemsmetaforen härstammar från den socialdemokratiska politiken, framförallt från Per Albin Hansson och Tage Erlander. Folkhemmet har blivit en samlingsterm för det tidigare blomstrande Sverige med bra ekonomi och etnisk homogenitet. När socialdemokraten Per Albin Hansson talade om folkhemmet pratade han om ”folk- och medborgarskapshemmet.” Hanssons folkhem innebar ett Sverige där det inte fanns några klasskillnader och där det fanns en jämn ekonomi och en stabil demokrati. Det är detta nostalgiska begrepp som nu sverigedemokraterna använder och fyller med sina värderingar.⁴⁵ Begreppet känns relevant att ta med i framställningen av svenskheten eftersom folkhemstanken både lyfter fram de band som förenar folket, och det som särskiljer dem och ställs utanför.⁴⁶ Som vi kan se nedan har SD ställt folkhemmet i motsats till det mångkulturella samhället.

En utav sverigedemokraternas viktigaste punkter i deras principprogram är ett återskapande av folkhemmet – ett fritt, öppet och demokratiskt samhälle.⁴⁷ Förutsättningarna för ett sådant återupprättande ligger i den homogena bilden av befolkningen som beskrivits tidigare. Sverigedemokraterna anser att tankarna om folkhemmet går att hämta ifrån den socialkonservativa läran och menar att man vill återupprätta ett folkhem som inte är baserad på klass- utan nationstillhörighet. SD skriver i sitt principprogram att man anser att det finns en motsättning mellan folkhemstanken och mångkulturalismen. Man måste stärka den nationella sammanhållningen och då måste det finnas en gemensam identitet i botten.⁴⁸ Folket som innefattas av sverigedemokraternas folkhemstanke är reserverat för svenskarna. Så här uttrycker de sig i sitt valmanifest från 2010:

I vårt Sverige känner medborgarna en kulturell samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare, rättsväsende och lagstiftare. [...] I vårt Sverige värnas det svenska kulturarvet, ett folkhem byggt på en gemensam värdegrund och svenskarnas rätt att utveckla sin kultur på egna villkor. [...] I vårt Sverige får Sverige lov att vara just Sverige, och dess invånare får lov att vara just svenskar. I vårt Sverige har svenska folket makten att själva, i svenska val, forma sin gemensamma framtid.⁴⁹

Vilka dessa svenska invånare är har diskuterats mer ingående tidigare i uppsatsen. Det som kan ses som hemmet i folkhemstanken är den svenska nationen. Björn Söder säger i sitt tal under

⁴⁴ Sverigedemokraterna. *Vad är svensk kultur?* 2011

⁴⁵ Ekman, Mikael & Poohl, Daniel. *Ut ur skuggan*. 2010:281

⁴⁶ Hellström, Anders *Vi är de goda*. 2010:98

⁴⁷ Sverigedemokraternas principprogram 2005:9

⁴⁸ Sverigedemokraternas principprogram 2011

⁴⁹ Sverigedemokraterna. *99 förslag för ett bättre Sverige*

sverigedemokraternas riksårsmöte 2008 att ”vår svenska nation är ett resultat av en känslomässig och kulturell gemenskap som växt fram under årtusenden.”⁵⁰

3.3 Kulturpolitiken

”Att förvalta och förädla det gemensamma arvet är en av våra viktigaste uppgifter” står att läsa i sverigedemokraternas principprogram från 2005.⁵¹ Den kultur som SD vill bevara är det som man anser vara kärnan i den svenska kulturen. Detta innebär den kultur som har betydelse för den svenska identiteten, som har en grund i den svenska historien och är unik för Sverige som nation. Kulturen måste dock vara förenlig med en demokratisk samhällsutveckling och fungera som en grund för en svensk gemenskap.⁵² Denna vilja att främja och bevara en svensk kultur beskrivs i partiets valmanifest 2010:

I vårt Sverige präglas samhället av en gemensam svensk kultur som skapar sammanhållning och solidaritet mellan medborgarna. I vårt Sverige respekteras och levandehålls det svenska kulturarvet. I vårt Sverige används skattemedel i första hand till att befrämja kulturyttringar vars syfte är att glädja, försköna och skapa gemenskap.⁵³

För att kunna bevara och främja den svenska kulturen önskar sverigedemokraterna att genomföra stora neddragningar på den så kallade mångkulturalistiska kulturpolitiken.⁵⁴ Man anser att det borde vara mer prioriterat att bevara det svenska kulturarvet än att till exempel försöka skapa kunskap om invandrarspråk.⁵⁵ De typer av kulturarv som man vill bevara är bland annat det skånska ålagillet. SD ser ålagillet som en viktig del av det svenska immateriella kulturarvet och menar att det uppfyller de kriterier som står i UNESCOs konvention om skydd för immateriella kulturarv. (Kriterierna innefattar bland annat muntliga traditioner och uttryck, sociala sedvänjor, riter och högtider).⁵⁶ Man vill även starta en kulturarvsfond där privatpersoner och företag kan bidra med hjälp för att kunna bevara det så kallade traditionella svenska kulturarvet. Något som man anser vara av stor vikt är medvetenheten om den nationella kulturen, och därför vill SD framställa en ”nationell kulturkanon” som fungerar som en introduktion till den svenska kulturen. Denna kanon ska då innehålla de mest värdefulla delarna av det svenska kulturarvet. Samtidigt vill man ta bort allt fokus på den mångkulturella politiken och byta ut alla skrivningar som hänvisar till att befrämja mångkulturen till att fokusera på det svenska kulturarvet.⁵⁷

⁵⁰ Söder, Björn. *Tal under sverigedemokraternas riksårsmöte 2008*

⁵¹ Sverigedemokraternas principprogram 2005:8

⁵² Sverigedemokraternas principprogram 2011

⁵³ Sverigedemokraterna. *99 förslag för ett bättre Sverige*

⁵⁴ Motion till riksdagen 2011/12:Kr330. *Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.*

⁵⁵ Motion till riksdagen 2011/12:Kr325. *Bevarande av de svenska minoriteternas språk och folkminnen.*

⁵⁶ Motion till riksdagen 2011/12:Kr217. *Ålagillet och Unesco.*

⁵⁷ Motion till riksdagen 2011/12:Kr219. *Kulturpolitik.*

3.4 Riksdagsarbetet

Jag har valt att granska sverigedemokraternas 262 motioner under 2011 för att se om värnandet om svenskheten eller konstruerandet av den andra finns uttryckt i lagförslagen. Vid första anblicken verkade det inte finnas så mycket att hitta då titlarna inte indikerade någon vilja att bevara Sverige svenskt eller att kritisera mångkulturen. Efter att noggrant ha gått igenom alla motioner kunde man dock hitta en hel del kopplingar till dessa framställningar, även under de mer neutrala titlarna som till exempel ”betyg från årskurs 4”. Där finns en del motioner som hänvisar till hur människor med invandrabakgrund på olika sätt är problem för det svenska samhället. Man nämner att unga kvinnor i skolan utsätts för sexuella trakasserier av förövare med invandrabakgrund,⁵⁸ att utomeuropeiska invandrare är överrepresenterade i den svenska brottsstatistiken,⁵⁹ att islamistiska grupper hotar yttrandefriheten,⁶⁰ att bärandet av burka och niqab går emot den svenska jämställdhetssynen⁶¹ och att det förekommer många utländska tiggare på de svenska gatorna.⁶² SD pekar även på att fler och fler kommuner idag har en stor del invandrare som röstar i kommun och landstingsval, trots att de inte har någon känsla för svensk kultur och svenska traditioner. Man befäster i motionen också vikten av det svenska medborgarskapet:

Betydelsen av att vara svensk medborgare urholkas successivt. För att assimilation ska vara möjlig måste ett svenskt medborgarskap vara något som förtjänas under lång tid och dessutom innebära vissa exklusiva rättigheter. Exempel på sådana rättigheter kan vara den oinskränkta rätten att vistas och uppehålla sig i Sverige, rätten att rösta i svenska val och rätten att väljas till höga politiska befattningar.⁶³

Man hänvisar även en del till vikten av att anpassa sig till det svenska samhället, exempelvis genom språkundervisning för att anpassa sig till samhällets normer.⁶⁴ Man vill även förändra läroplanen för förskolan eftersom man där befäster den kulturella mångfalden i förskolan som ett sätt att skapa respekt för alla människor oavsett bakgrund. Sverigedemokraterna vill istället att det ska stå fast att det är förståelsen för det egna kulturarvet som ger en trygg identitet och respekt bland barnen. Man menar också att det mångkulturella samhället aldrig har varit föremål för folkomröstning och att införandet av det mångkulturella samhället därför införts på ett odemokratiskt sätt. Därför menar SD att det är av stor vikt att istället befästa vikten av kunskap om det egna kulturarvet. Man vill även att det svenska språkets utveckling ska stimuleras och att modersmålsundervisningen ska tas bort. Man värnar också om den svenska identiteten och ger förslag till förändring: ”Förskolan ska sträva efter att varje barn [...] som har ett annat modersmål än svenska utvecklar **en svensk identitet och sin förmåga att kommunicera på svenska.**”⁶⁵ I

⁵⁸ Motion till riksdagen 2011/12:Ub516. *Ökad trygghet i skolan.*

⁵⁹ Motion till riksdagen 2011/12:Sf350. *Obligatoriska dna-test för asylsökande.*

⁶⁰ Motion till riksdagen 2011/12:K373. *Stöd för yttrandefriheten.*

⁶¹ Motion till riksdagen 2011/12:K258. *Niqab och burka på offentlig plats.*

⁶² Motion till riksdagen 2011/12:Sf344. *Förbud mot tiggeri*

⁶³ Motion till riksdagen 2011/12:K390. *Medborgarskapets betydelse.*

⁶⁴ Motion till riksdagen 2011/12:Ub503. *Sfi-bonusen.*

⁶⁵ Motion till riksdagen 2011/12:Ub489. *Förändring i Lpfö98.*

en motion för att införa betyg från årskurs fyra ger man tydliga exempel på hur ett mångkulturellt samhälle bidrar till problem i den svenska skolan:

Ytterligare en huvudförklaring till den svenska skolans kräftgång är de senaste decenniernas massinvandring och mångkulturalistiska utgångspunkt. Det är uppenbart att många av de problem den svenska skolan i dag brottas med är en direkt följd av att det en gång trygga och homogena svenska samhället nu ersatts av ett hårt, kallt och segregerat mångkulturellt samhälle. Sverigedemokraterna är övertygade om att svensk invandringspolitik måste förändras i grunden om vi över huvud taget skall kunna återskapa en trygg och väl fungerande skola.⁶⁶

De hänvisar även till Finland där man anser att skolsystemet är bättre än det svenska eftersom de lägger större vikt på den nationella historien än den internationella.⁶⁷ Förutom skolan är en utav sverigedemokraternas mest kända och uppmärksammade frågor det de kallar för massinvandringen. I deras motion för en mer ansvarsfull invandringspolitik skriver man:

Trots att många enskilda invandrare bidragit positivt till det svenska samhället har den sammantagna effekten av massinvandringspolitiken, i kombination med en samhällsupplösande mångkulturalism, blivit stora och allvarliga problem i form av segregation, utanförskap, sjunkande kunskaps- och betygsnivåer i skolan, etniska och religiösa motsättningar, ökad kriminalitet, skenande kostnader och en försämrad välfärd.⁶⁸

Genom ett obligatoriskt medborgarskapstest skall man kunna visa att man tagit till sig det svenska språket och skaffat sig grundläggande kunskaper om svenskt samhällsliv. Därtill skall man också underteckna en deklaration där man bekräftar sin lojalitet mot Sverige och förbinder sig att respektera svenska lagar och övriga samhällsregler.⁶⁹ Man lägger även fram förslag som värnar om den svenska identiteten. Man vill till exempel att den svenska nationalsången ”du gamla du fria” ska få juridiskt skydd som status som nationalsång. Detta anses vara viktigt eftersom det är en enande symbol och en hyllning till det egna landet. Man skriver vidare:

Om vi verkligen vill slå vakt om ”Du gamla, du fria” skall den givetvis också antas som vår officiella nationalsång. Det saknas hållbara motiv till varför vi inte har en officiellt antagen nationalsång i likhet med Sveriges nationaldag, svenska språket och vår svenska flagga.⁷⁰

⁶⁶ Motion till riksdagen 2011/12:Ub507. *Betyg från årskurs 4.*

⁶⁷ Ibid

⁶⁸ Motion till riksdagen 2011/12:Sf352. *En ansvarsfull invandringspolitik*

⁶⁹ Ibid

⁷⁰ Motion till riksdagen 2011/12:K371. *Sveriges nationalsång.*

Man är även oroad över den svenskfientlighet som man påstår sig finna runt om i landet där infödda svenskar utsätts för våld, diskriminering och negativa attityder.⁷¹ Denna svenskfientlighet anser man härstamma från den misslyckade invandringspolitiken.⁷²

3.5 Förändringar inom partiet

Sverigedemokraterna har i sitt principprogram från 2005 beskrivit sig själva som ett nationalistiskt parti där nationalismen är grundläggande för politiken. I det nya principprogrammet från 2011 har man istället skrivit att ”sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn”.⁷³ Jimmie Åkesson menar att man förändrat programmet för att bredda partiets ideologiska bas. Han menar vidare att det i första hand är en fråga om en symboldebatt då nationalismen fortfarande nämns i första meningen och hänvisar även till att det finns ett helt kapitel i programmet om nationalismen och sverigedemokraterna. Man vill genom förändringen även stärka partiets mittenposition på den politiska skalan⁷⁴ eftersom partiet utåt sett ofta har förknippats med att vara ett radikalt högerpopulistiskt parti.⁷⁵

En annan förändring som skett i det nya principprogrammet är att man skriver att partiet är icke-rasistiskt. Man menar att partiets nationalism inte är rasistiskt eftersom man ser till nationen i form av språk, kultur och identitet.⁷⁶ I principprogrammet från 2005 har man skrivit att den nationalistiska principen ”förutsätter en hög grad av etnisk och kulturell likhet bland befolkningen”.⁷⁷ Denna skrivelse är nu borttagen och man hänvisar alltså nu istället till språk, kultur och identitet och poängterar samtidigt att nationalismen nu alltså är öppen och icke-rasistisk. Genom denna nya definition skulle alltså fler invandrare kunna ses som svenskar i förhållande till den tidigare definitionen då det krävdes en etnisk homogen grupp.

Även om skrivelsen för vem som kan tillhöra nationen har ändrats, är man fortfarande fast besluten om att medborgarskapet inte är för alla. För att få medborgarskap måste man ha varit bosatt i landet under en längre tid och visat sig lojal till nationen, bland annat genom att acceptera och respektera lagar, normer, traditioner, språk, historia och samhällsliv.⁷⁸ Det finns alltså en del förändringar i programmet som är menade att öppna upp den politik som enligt vissa sett partiet som ett inskränkt enfrågeparti. Huruvida ändringarna har en större betydelse än på det retoriska planet kommer att diskuteras längre fram i uppsatsen.

⁷¹ Motion till riksdagen 2011/12:A384. *Intensifierat arbete mot svenskfientlighet.*

⁷² Motion till riksdagen 2011/12:Sf346. *Årskaiffa EBO-lagen.*

⁷³ Sverigedemokraternas principprogram 2011

⁷⁴ Åkesson, Jimmie. Intervju Agenda, SVT.

⁷⁵ Kiiskinen, Jenny & Saveljeff, Sigrid. *Att dansa i otakt med väljarna.* 2010:16

⁷⁶ Sverigedemokraternas principprogram 2011

⁷⁷ Sverigedemokraternas principprogram 2005:5

⁷⁸ Sverigedemokraternas principprogram 2011

3.6 Sammanfattning

Sverigedemokraterna anser att den svenska befolkningen ska ha en gemensam nationell identitet med språkliga, kulturella och religiösa likheter eftersom det gynnar stabiliteten i samhället. Dessa likheter bottnar alla i den svenska kulturen som enligt SD kan vara köande eller att sätta sig på ett helt tomt säte på bussen. Partiet menar också att man är svensk när man själv och andra uppfattar sig som svensk och därmed öppnar de upp begreppet en aning. Partiet lägger även stort fokus på att återskapa folkhemmet som man vill basera på nationstillhörighet. De arbetar även mycket för att förvalta det de kallar för det svenska kulturarvet. Den kultur som har betydelse är den som har påverkan på den svenska identiteten och som är unik för Sverige som nation. Sedan SD kom in i riksdagen har de lagt in en hel del motioner för att främja det ovan nämnda. Man har främst fokuserat på krafttag för att ta bort det mångkulturella samhället och istället förstärka den svenska identiteten. I det nya principprogrammet som antogs 2011 har man gjort en del retoriska förändringar för att ses som mer allmänt och icke-främlingsfientligt genom att skriva att man är socialkonservativt och icke-rasistiskt.

4 Det osvenska

Som nämnt tidigare anser partiledare Jimmie Åkesson att det mångkulturella Sverige är nationens största hot sedan andra världskriget. Denna rädsla för det som SD anser vara så olikt vår svenska kultur och våra svenska värderingar har gett sig uttryck på många håll inom partiet. I partiets invandringspolitiska program beskriver man mångkulturen som ”ett allvarligt hot mot den inre sammanhållning och stabilitet som utgör grunden för hela den solidariska svenska välfärdsmodellen.”⁷⁹ Nedan kommer jag redogöra för en del sverigedemokratiska principer och åsikter gällande det stora svenska hotet – de främmande kulturerna.

4.1 Mångkulturen

Sverigedemokraterna menar att ett mångkulturellt samhälle innebär att andra kulturer jämställs med eller betraktas som mer värda än den svenska kulturen och att invandrare där uppmuntras att behålla eller utveckla sin ursprungsidentitet. SD är oroliga för mångkulturen eftersom det hotar svenskheten, man är till och med orolig för att massinvandringen och att de olika kulturer som medförs kommer att resultera i att svenskarna kommer bli en minoritet i det egna landet och att Sverige därför kommer bli oigenkännligt. Alla åtgärder som nu har tagits i vad SD kallar för det totalhavererade mångkulturalistiska samhällsexperimentet ska tas bort:⁸⁰

Det offentliga stödet till invandrarföreningar och alla andra verksamheter som syftar till att befrämja främmande kulturer och identiteter i Sverige skall dras in. Lovdagar i anslutning till religiösa högtider skall endast omfatta traditionella svenska och kristna högtider. Den skattefinansierade modersmålsundervisningen skall avskaffas. De invandrare som vill ge sina barn hemspråksundervisning får istället arrangera och bekosta detta själva. Invandrare som, trots att de genomgått eller haft möjlighet att genomgå, SFI-undervisning, anser sig behöva, eller av myndigheterna anses behöva, tolk i kontakten med svenska myndigheter skall själva stå för denna kostnad. [...] Inga religiösa byggnader, med en för svensk byggnadstradition, främmande arkitektur, skall få byggas. Iögonfallande religiösa eller politiska symboler, som till exempel slöja eller turban, skall inte vara tillåtna att bäras i yrkesutövningen av offentliganställd personal, då det riskerar att skada medborgarnas tilltro till den offentliga verksamhetens objektivitet.⁸¹

I det invandringspolitiska programmet beskrivs alltså det som partiet inte anser vara förenligt med den svenska kulturen. Slutsatsen blir att det som är osvenskt inte ska få finnas i Sverige.

⁷⁹ Sverigedemokraterna. *Invandringspolitiskt program*. 2007

⁸⁰ Ibid

⁸¹ Ibid

Richard Jomshof är riksdagsledamot och chefredaktör för partiets tidning SD-kuriren. På SD-kurirens hemsida fanns i juni 2007 en bild på en kamel som blir halal-slaktad. Jomshof beskrev bilden mycket ingående och avslutar beskrivningen med ”hur man kan saluföra sådant kött utan att skämmas är för mig en gåta. Men i mångkulturens namn är det mesta möjligt.”⁸² Jomshof har också skrivit en artikel till sverigedemokraternas hemsida gällande en polis-student som bär slöja. Han menar att polisuniformer ska vara neutrala och att detta strider mot allt som det svenska samhället står för. Han anser att detta kommer påverka förtroendet för polisväsendet negativt och påpekar att nu även poliser tillhörandes pastafarianismen skulle kunna arbeta med durkslag på huvudet. Rikspolisstyrelsen menar att bärandet av slöja är positivt, modernt och mångkulturellt medan Jomshof avslutar artikeln med ”själv blir jag mest illamående”.⁸³

4.2 Islam

Eurabienteorin⁸⁴ behandlar frågan om att det finns en konspiration där muslimer planerar att ta över och förslava världen. I Sverige återfinns denna litteratur, som är hämtad från tyska och amerikanska hemsidor,⁸⁵ bland annat hos bröderna Ted och Kent Ekeroth.⁸⁶ Riksdagsledamoten Kent Ekeroth har tydligt uttryckt sin oro för Eurabien. Ekeroth planerade därför ett seminarium i Malmö gällande islamiseringen av Sverige och menade där att ”Islam är en dålig ideologi. Muslimerna bär på odemokratiska värderingar.”⁸⁷ På Kent Ekeroths blogg kan man läsa mer litteartur som är kopplat till Eurabien, ett exempel är en text om händelseförloppet i ett land med muslimsk invandring. Ekeroth som är en utav de partimedlemmar som arbetar mest mot islamiseringen av Sverige anser att denna teori är ”skrämmande träffsäker”:

Så länge den muslimska populationen håller sig runt 1% i ett visst land anses de vara en fredlig minoritet som inte utgör något hot. [...] Runt 2 – 3% börjar de omvända andra etniska minoriteter och andra missnöjda grupper, med bl a stor rekrytering inom fängelser och gatugång. [...] Från 5% börjar de utöva en otyglad inflytelse sett till deras andel av befolkningen. De lobbar för införandet Sharia-lagar, tillsammans med hot om dessa krav inte efterföljs. [...] När muslimerna når 10% av populationen, kommer det ske en ökning i laglösheten med motiveringen att de vill förbättra sina villkor. [...] När muslimerna når 20% kan vi förvänta oss upplopp, jihadmiliser formeras, sporadiskt dödande och bränder av kyrkor och synagogor. [...] Runt 40% ser du omfattande massakrer, terror och pågående miliskrigföring. [...] Från 60% kan ohämmad förföljelse av ”otrogna” och andra religioner, sporadisk

⁸² Mattsson, Pontus. *Sverigedemokraterna in på bara skinnet*. 2009:49

⁸³ Jomshof, Richard. *Viktigt med neutrala polisuniformer*.

⁸⁴ Eurabienteorin är inte en akademisk teori utan en konspirationsteori grundad av Bat Ye’or.

⁸⁵ Mattsson, Pontus. *Sverigedemokraterna in på bara skinnet*. 2009:30

⁸⁶ Gardell, Mattias. *Islamofobi*. 2011:204, 211

⁸⁷ Orrenius, Niklas. *Jag är inte rabiat. Jag äter pizza*. 2010:152

etnisk rensning. [...] 100% resulterar i fred i "Dar-es-Salaam" — den islamska sfären— detta är antagandet från muslimer eftersom alla då är muslimer.⁸⁸

En annan framställning av den andre kan hittas i en film som sverigedemokraterna visade under riksårsmötet 2006. De fem första minuterna ägnas åt en framställning av det som sverigedemokraterna ser som Sveriges hot; islam. Man inleder filmen med orden "Låt inga tvivel råda: spelets regler förändras". Därefter följer fem minuters bilder och klipp på muslimer som ber, extremister med vapen, män som piskar kvinnor i heltäckande slöja och banderoller med texten "islam will dominate". Allt spelas upp till en mäktig och dystert musik. Man använder, helt oproblematiserat, framförallt Malmö som exempel genom att visa nyhetsklipp från rosegård där man påstår att 1/4 av malmöns invånare är muslimer. Meningen "changing the face and the idea of what it means to be swedish" upprepas ett antal gånger. Efter cirka halva filmen blir bilden svart och texten "Vårt Sverige är i förändring [...] men det finns hopp [...] DU är inte ensam" visas. Musiken ändras snabbt till ABBAS super trouper och i bild syns nu leende svenskar med svenska flaggor, röda hus med vita knutar, gula rapsfält, möllor, barn som firar midsommar och glada sverigedemokrater på bild.⁸⁹

4.3 Invandrare

Sverigedemokraterna pratar om massinvandring och att andra kulturer än den svenska kan komma att förstöra vårt samhälle. Vem som ej är välkommen i Sverige är dock inte så enkelt som att endast göra en kategori invandrare. Enligt Jimmie Åkesson handlar den här kategoriseringen inte om hudfärg, utan om kulturella faktorer.⁹⁰ Det verkar dock inte som att alla andra kulturer än den svenska ses som ett hot. Det är inte heller som så att sverigedemokraterna pratar om en dansk eller norsk när de använder begreppet invandrare. I sitt principprogram från 2005 skriver man att kulturella gränser både kan vara skarpa och suddiga. Vidare skriver man:

Visst finns det kulturella skillnader mellan svenskar och våra nordiska grannar även om de är mindre än skillnaderna mellan svenskar och människor från kulturellt avlägsna delar av världen. Därför kan det vara mer eller mindre komplicerat att förena olika kulturer med varandra. Ibland blir detta särskilt svårt, eftersom de olika kulturernas grundläggande värdesystem krockar. Som ett led i strävan att undvika konflikter bör den här typen av kulturkrockar förhindras.⁹¹

Kategoriseringen invandrare handlar alltså inte om våra nordiska grannar. Sverigedemokraterna använder begreppet invandring på ett selektivt sätt utan att visa vilka typer av människor som infattas i deras föreställning. Kanske är det ett retoriskt knep för att inte behöva använda begreppet muslimer. Genom att uttrycka sig som ovan har man redan kunnat avskärma den

⁸⁸ Ekeröth, Kent. *Islamiseringen – ökat våld och de tar sig allt större friheter*. 2009

⁸⁹ Video från sverigedemokraternas riksårsmöte 2006

⁹⁰ Lodenius, Anna-Lena & Wingborg, Mats. *Slaget om svenskheten*. 2010:25

⁹¹ Sverigedemokraternas principprogram 2005:4

nordiska befolkningen och behöver därför inte definiera vilka som faller under begreppet invandrare.

4.4 Sammanfattning

Sverigedemokraterna anser att det mångkulturella samhället är ett stort hot mot den svenska välfärden. Man är rädd för att den så kallade massinvandringen kommer leda till att den svenska kulturen och identiteten försvinner och att den svenska befolkningen kommer sluta som minoritet i Sverige. Partiet vill därför ta bort alla satsningar på att främja mångkulturen, till exempel vill man förbjuda lovdagar som är förknippade med andra religioner än den kristna och förbjuda byggnation av nya moskéer. Enskilda riksdagsledamöter är starkt kritiska mot det som de kallar för islamiseringen av Sverige och målar upp starka bilder av massakrer och död om den muslimska befolkningen skulle växa i landet. Partiet beskriver både med ord och bild de stora skillnaderna mellan svenskar och osvenskar och försöker skapa en känsla av att du som svensk inte är ensam om att tycka illa om det mångkulturella samhället. Man är dock noga med att påpeka att vissa kulturer passar ganska bra ihop, och tar därför bort de nordiska kulturerna från hotbilden.

5 Analys

I min analys kommer jag att analysera sverigedemokraternas framställning ur vardera perspektiv som nämnda i metod-delen för att i slutsatsen göra en övergripande konklusion utifrån teori och metod-delarna.

5.1 SD i en orientalistisk diskurs

Sverigedemokraternas framställning av det svenska och osvenska är värt att titta på genom orientalismens glasögon. Precis som teorin beskriver att man skapat en motbild till det västerländska har sverigedemokraterna skapat en motbild till det svenska. Denna framställning av ”vi” och ”dem” har varit genomförbar genom den positionella överlägsenhet som den svenska kulturen har i samhället idag. Den svenska kulturens hegemoni innebär att man kan skapa grupperingar av människor som i sin tur leder till att den svenska kulturens ledarskap återigen förstärks. Den svenska kulturens hegemoni innebär i detta fall att svenskheten (vi) är överlägsen i förhållande till det osvenska (dem). Dessa dominerande strukturer innebär inte bara en gruppering, det bidrar även till att sverigedemokraterna har kunnat bedöma, studera och avbilda det osvenska - allt på grund av den svenska styrkepositionen i dagens samhälle. Det är alltså denna specifika kontext som texterna om svenskheten och framställningen av det svenska och osvenska befinner sig i. Framställningen av det svenska återfinns alltså inte i något objektivt vakuum, det finns dominerande strukturer i samhället som gör det möjligt. Sverigedemokraternas skapande av dessa grupperingar återfinns alltså i en typ av orientalistisk diskurs.

De framställningar som kontinuerligt görs av sverigedemokraterna skapar en form av kunskap gällande just det svenska och osvenska. Eftersom sverigedemokraterna tillhör det dominerande samhället är det dem som styr kunskapen om ”de andra”. Den kunskap som produceras av partiet skapar i sin tur ytterligare makt och tydligare distinktioner mellan oss och dem. Framställningen skapas först av partiet, men får sedan fäste i samhället genom det sociala systemet – väljarna. Det tänkande som varit centralt inom orientalismen genom hela sin historia (att man kanaliserat tänkandet och kunskapen i en västlig och östlig del) är även centralt i sverigedemokraternas teori och praktik gällande det osvenska och svenska. Detta bidrar till att den polariseringen som skapas får ett sanningsvärde. Eftersom det sedan slutet av 1800- och 1900-talet har varit allmänt accepterat att västerlänningar dominerar över orientaler har sverigedemokraterna kunnat använda denna dominans för att fixera det som de anser vara främmande i historien för sin egen skull. Man har alltså fixerat bilden av vad det är att vara svensk eller osvensk.

Att denna fixering av oss och dem kan ses som vetenskaplig sanning för ca 400 000 svenskar idag bottenar alltså i den omformning som gjorts av andra kulturer än den svenska. Under århundraden har kulturer förvandlat det som är främmande till kunskapsenheter och försökt att omforma andra för att kunna hantera dessa på ett bekvämare sätt. Sverigedemokraterna har på samma sätt

som man i orientalismen omformat orientalerna, omformat det osvenska för den svenska kulturens skull genom sin politiska terminologi och retorik. Att det fortfarande i dagens samhälle kan existera en sådan framställning med sanningsvärde handlar om den diskurs som den har uppstått i. Det handlar alltså inte längre om sverigedemokraternas originalitet, framställningarna har sedan lång tid tillbaka ansetts vara sakkunniga och har sedan genom samhällets traditioner fått en prestige som är betydligt större än den faktiska användbarheten av texterna och framställningarna. De texter som sverigedemokraterna skriver och de åsikter som de uttalar kan alltså skapa en kunskap och en verklighet som med tiden skapar en tradition eller diskurs.

Enligt den orientalistiska teorin är det vanligt att samhällen bygger sin identitet på negativa påståenden. På samma sätt har sverigedemokraterna byggt upp frågan om svenskheten. Man känner sig som en icke-utlänning och en icke-muslim, och är därför svensk. Man sätter upp gränser för det som finns ”där borta” och pekar på att även de geografiska gränserna följer de sociala eller kulturella skillnader mellan länderna. Det är dock viktigt att poängtera att även om denna typifiering ses som kunskap för en del människor idag, så är det inte någon objektiv kunskap. Det är en samling av olika strukturer från historien som omarbetats och omformats av olika discipliner som ofta härstammar från den tidigare kristna hegemonin i Sverige.

Anledningen till att sverigedemokraterna kan ha denna ”expertställning” där de kan skapa olika framställningar som kunskapsenheter ligger i deras retoriska och filosofiska metoder. Genom detta övertag finns det inga hinder för att prata om olika identiteter - de kan prata om islam som odemokratiskt och kvinnoförtryckande eftersom de är så övertygade om att detta är sanning. Det är en sanning för sverigedemokraterna att den svenska kulturen är överlägsen. De vet att svenskar är si, muslimer är så. Detta bidrar till att en muslimsk man i den orientalistiska diskursen i första hand räknas som muslim, och i andra hand som man. Eftersom debatten gällande vi och dem är så otroligt spridd och idag både ingår i vetenskapen, kulturen och politiken så blir resultatet en upphöjning av svenskheten i förhållande till det som är osvenskt. Vetenskapen används inom sverigedemokraternas politiska agenda under den kultur som utger sig för att vara liberal och öppen för att fastställa åsikter till så kallade sanningar. Edward Said menar att det idag är lite annorlunda, att man inte längre skriver texter om afrikaners tänkande etc. Men som vi ser kan riksdagsledamöter fortfarande idag skriva om muslimer som laglösa, mördare och terrorister.

Som nämnt tidigare finns det kritik mot Edward Sids teori gällande att man även fixerar och homogeniserar orientalisterna och väst. Samma form av kritik kan återfinnas i kontexten med sverigedemokraterna som ofta kritiserar den motsatta och kritiska samhällsstrukturen för att fixera alla sverigedemokrater som rasister och främlingsfientliga. Eftersom det endast är framställningen av svenskheten och det osvenska som jag ska behandla i uppsatsen kommer jag inte att gå djupare in på området, men jag vill ändå visa på att kritiken finns så att läsaren kan ha den med sig under uppsatsens gång.

5.2 Strukturell analys

Framställningen av det svenska och osvenska som görs av sverigedemokraterna återfinns alla i en

specifik kommunikationssituation. Allt material som jag studerat är på något sätt kommunikationsformer till de svenska väljarna från sverigedemokraterna. Funktionen av texterna är naturligtvis att alltid locka väljare. Partiets åsikter och program är menade att få folk att känna igen sig och att därmed lägga sin röst på partiet. Texterna infinner sig även i den kommunikationssituation där kanske den största delen av det svenska samhället inte håller med om åsikterna. På grund av detta får man använda en viss typ av språkbruk för att inte uppröra eller skapa för stor kritik. Som diskuterat tidigare i orientalismen finns det en maktbalans och vissa dominerande strukturer i samhället som gör att partiet kan skriva dessa typer av texter. Sverigedemokraterna har inte bara en maktposition i förhållande till det som de ser som främmande, de har även en maktposition i förhållande till väljarna. Med detta menar jag att det är partiet som uttrycker och skapar typifieringar som sedan får ytterligare makt genom folket. Jag är medveten om att partiet är beroende av väljarnas röster, men själva skapandet av ”vi” och ”dem” ligger i detta fall i första hand hos partiet och förstärks i det andra ledet av väljarnas samtycke.

Sverigedemokraternas uttryck återfinns alla i en specifik kontext eller diskurs. Som diskuterat tidigare skulle man kunna säga att sverigedemokraterna agerar i en orientalistisk diskurs där man tydligt typifierar det som är svenskt och osvenskt. Det material som presenterats tidigare i uppsatsen är alltså sverigedemokraternas tolkning av den aktuella situationen i Sverige. Denna tolkning tar sig uttryck genom egna texter men även genom att använda sig av andra teorier, exempelvis som när Kent Ekeröth hänvisar till Eurabien-litteratur. Kontexten som sverigedemokraterna agerar i är starkt präglad av den svenska kulturen, åtminstone deras syn på vad den svenska kulturen är. Kontexten är även starkt präglad av andra kulturer, kanske främst av det begrepp som SD väljer att benämna mångkulturalismen. Den starka viljan att bevara den svenska kulturen och att samtidigt fösa ut mångkulturalismen är den verklighet som finns vid skapandet av det svenska och osvenska. Det är med grund i den kulturella kontexten som sverigedemokraterna skapar sina argument för att försöka påverka läsaren eller åhöraren. Eftersom det handlar om politik kan man vara säker på att alla tal eller texter som kommer från sverigedemokraterna är menade att påverka på ett eller annat sätt och dessa är alltid fyllda med argument. Dessa kommer att analyseras mer senare.

Sverigedemokraterna använder vissa sociala strategier när de framställer det svenska och det osvenska. Detta använder man för att dämpa effekten av ett negativt språk. Det kan handla om att göra uppmaningar mindre påträngande eller göra förslaget mer försynt. Detta kan man antingen göra genom en försiktighetsstrategi eller en förtrolighetsstrategi (se förklaring i metoddelen).⁹² Sverigedemokraterna använder sig mest av förtrolighetsstrategin, de försöker inte ställa försynta frågor eller be om lov. De försöker inte snällt föreslå att det är skillnad på svenskar och invandrare. De använder sig istället av lite grövre medel för att rättfärdiga en samhörighet med väljarna och gå rakt på sak. Man använder begrepp som gemensam identitet och samhörighet för att markera en närhet med väljarna. Man skriver inte ”får vi föreslå att försöka förankra den svenska kulturen...”. Man skriver ”I vårt Sverige präglas samhället av en gemensam svensk kultur

⁹² Hellspong, Lennart. *Metoder för brukstextanalys*. 2001:46

som skapar sammanhållning och solidaritet mellan medborgarna”.⁹³ Man skriver inte ”vi vill bjuda in er för diskussion gällande mångkulturalismens möjliga påverkan på Sverige”. Man skriver ”Mångkulturalistiska strävanden [...] kommer att leda till ett försämrat samhällsklimat med ökad rotlöshet, segregation, motsättningar, otrygghet och minskad välfärd som följd”⁹⁴. SD skapar alltså känslan av svensk närhet och samhörighet på två olika sätt. Antingen genom att hänvisa till den trygga svenskheten och den svenska kulturen, eller genom att hänvisa till mångkulturen och dess otrygghet. I båda fallen använder man sig av en grövre metod för att gå rakt på sak och visa sin säkerhet och övertygelse i frågan.

Partiet använder sig också av sociala figurer för att framställa svenskheten. Man använder sig då bland annat av ironi för att skapa en brytning mellan det svenska och det osvenska för att skapa en hållning till det främmande. Kent Ekeroth skriver till exempel kort och enkelt på sin twitter den 13 november att ”mångkultur berikar”⁹⁵ och hänvisar till en artikel i aftonbladet som beskriver en match mellan Ängelholm och Syrianska där folk spottat Ängelholms ordförande i ansiktet och skrikit ut könsord. Denna typ av ironi är ett tydligt exempel på när sverigedemokraterna använder sig av en markör av social gemenskap för att kunna dela samma värdeskala och göra ironin fattbar för läsarna. Det är meningen att skapa en gruppkänsla kring en överraskande kod som sedan visar sig vara partiets vanliga politiska åsikter med en positivitet till svenskheten och extrem negativitet till mångkulturen. Partiet använder sig även av hyperboler för att förstärka sin framställning av svenskheten. Som nämnt tidigare i uppsatsen skriver partiledare Jimmie Åkesson i en debattartikel att mångkulturen och islamiseringen är det största hotet mot Sverige sedan andra världskriget. Detta är ett typiskt exempel på när man använder den stora retoriken med en engagerande överdrift för att uttrycka en värderande hållning och skapa starka känslor.

Sverigedemokraternas olika framställningar produceras alltid utifrån en speciell hållning eller attityd. Det material som jag gått igenom ovan i uppsatsen har alla samma underton. När man läser om den svenska kulturen har den en positiv klang, precis som att begreppet invandrare och mångkultur används negativt. Man kopplar begreppet svenskhet till andra begrepp som generellt sätt har positivt värderande övertoner som solidaritet, lojalitet, identitet och gemenskap. Man kopplar samtidigt begreppet invandrare eller muslim till begrepp med negativa attityder som hot, illamående och främmande. Man bygger hela tiden upp sina förslag och framställningar med en värdeladdning. Dessa hållningar och attityder har stor betydelse för partiets texters och åsikters sociala verkan. I övrigt försöker ofta Sverigedemokraterna hävda sin auktoritet inför mottagaren, jag skulle därför vilja säga att de mest frekvent använder sig av understrykningar och mer sällan av garderingar. De försöker alltid formulera sig på det sätt som leder till att deras åsikt är det enda rätta, bland annat genom att skriva att det är ”uppenbart” att den svenska skolans problem bottnar i det mångkulturella samhället. Men det finns en specifik kategori som sverigedemokraterna inte vågar använda sig av dessa understrykningar, och det är när de blir pressade att definiera vad svenskhet är eller vad den svenska kulturen innebär. Där försöker man

⁹³ Sverigedemokraterna. *99 förslag till ett bättre Sverige*.

⁹⁴ Sverigedemokraternas principprogram 2011.

⁹⁵ Ekeroth, Kent. Twitter 2011-11-13

visa en viss förhandlingsvilja och hänvisar till andra svårdefinierade begrepp och skriver ord som ”typiskt svenskt kan väl vara...”. Man använder sig även av mer löst definierade begrepp som ”den som uppfattas som svensk” och att det handlar om ”värderingar och beteende”, allt för att kunna gardera sig för kritiker som har en annan bild av vad svenskhet är. De försöker även kombinera de båda attityderna genom att hänvisa till att svenskheten är en självklarhet. Riksdagsledamot Jonas Åkerlund har till exempel svarat ”Du vet vad det är”⁹⁶ på frågan om vad som är svenskt. Genom denna retorik använder man sig alltså både av understrykningar (det är en självklarhet) och garderingar (vi vågar inte definiera).

5.3 Argumentationsanalys

Den stora argumentationsfrågan som jag försökt att redogöra för i min uppsats handlar om vad svenskhet är och vad som därmed räknas som osvenskt. Naturligtvis finns det mängder med åsikter gällande detta, och jag har försökt att visa var sverigedemokraterna står i frågan. Eftersom sverigedemokraternas skapande av det svenska är så starkt präglad av det osvenska och främmande, kan man säga att argumentationsfrågan inte är helt avgränsad, det handlar om många olika frågor som korsar varandra under argumentationens gång. Argumentationsfrågan riktar sig, precis som diskuterat inom den strukturella analysmetoden, till de svenska väljarna. Man vill skapa en svensk gemenskap och genom denna samkänsla få väljare att bli del av SDs politik.

Partiets ståndpunkt är i mångt och mycket ett tydligt uppdelande mellan ”vi” och ”dem” för att skapa en gemenskap hos de svenska. Sverigedemokraternas tes grundar sig alltså i ett uppdelande där typifieringen har blivit ett resultat för att tesen ska behålla sin validitet. Jag skulle vilja påstå att sverigedemokraternas huvudtes är att *det är skillnad på svenskar och icke-svenskar*. Man grundar detta i att ”den viktigaste faktorn i ett tryggt, harmoniskt och solidariskt samhälle är den gemensamma identiteten, vilken i sin tur förutsätter en hög grad av etnisk och kulturell likhet bland befolkningen.”⁹⁷ Sverigedemokraternas tes är konstaterande, man befäster att det är en skillnad mellan svenskar och icke-svenskar. Tesen i sig innehåller alltså inga värderande inslag eller uppmaningar som de flesta av argumenten annars gör. Om tesen är konstaterande behöver man endast fakta som argument, är tesen värderande eller föreskrivande behövs även värdeomdömen och handlingsnormer.⁹⁸ Det är här sverigedemokraterna skiljer sig från modellen. Deras argument bottnar som vi kan se mångt och mycket i värdeomdömen istället för fakta.

Jag anser att uppdelningen nämnd ovan är SDs huvudtes eftersom nästan allt annat de skriver är menat för att utbygga, underbygga och understödja detta. Man hänvisar till den svenska gemenskapen och alla goda konsekvenser som kommer ur det samtidigt som man hänvisar till den så kallade massinvandringen och alla horribla konsekvenser vi får uppleva på grund av det. För att man som läsare eller mottagare ska kunna absorbera en sådan tes kan man inte bara underbygga med värderande argumentation. Den direkta följden av denna tes måste bli att understödja med argument om vem som är svensk och vem som inte är svensk och varför det är

⁹⁶ Lodenius, Anna-Lena & Wingborg, Mats. *Slaget om svensketen*. 2010:29

⁹⁷ Sverigedemokraternas principprogram 2005:5

⁹⁸ Hellspong, Lennart. *Metoder för brukstextanalys*. 2001:110

viktigt att Sverige ska vara svenskt. Mottagaren måste få skäl för att tro på tesen. Det är här tesen möter en del problem och får en del inskränkningar, detta eftersom den bara gäller under vissa villkor och med en viss sannolikhet. Sverigedemokraternas argumentation är skapad inom sin specifika kontext där man har kommit överens om vissa förutsättningar. Som nämnt tidigare återfinns alla åsikter inom en kontext där det är sanning att svenskar är si och invandrare är så och det är alltså ur denna kontext som huvudtesen är skapad. Därefter kan partiet underbygga med argument som florerar i samma kontext, alltså att svenskheten ska bevaras och att motsatsen ska fösas bort. Jag ska visa med några exempel. När sverigedemokraterna skriver att ett samhälle förutsätter likhet i etnisk bakgrund och kulturell identitet hänvisar man samtidigt till att mångkulturella samhällen får ödesdigra konsekvenser med utrotade kulturer. När man skriver att svenska traditioner och värderingar är värda att bevara hänvisar man samtidigt till att utländska värderingar är ett hot mot gemenskapen. Vissa argument är även formulerade på sådant sätt att den typifierande undertonen finns där utan att specifikt vara utskrivna. Till exempel skriver man ”i vårt Sverige känner medborgarna en kulturell samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare, rättsväsende och lagstiftare”.⁹⁹ Indirekt argumenterar denna sats för att människor som inte har en kulturell samhörighet inte känner tillit till varandra, till rättsväsendet eller till lagarna i landet. Återigen skapas alltså en motsats till den svenskhet som är kärnan i politiken. Genom att hela tiden sätta en positiv värdeladdad svenskhet i kontrast med en negativt värdeladdad osvenskhet behöver man inte underbygga argumenten med speciellt mycket fakta. Att man sedan befäster att man är ett icke-rasistiskt parti i sitt nya principprogram bidrar till att argumentationen enligt partiet ses som försvarbar, man kan alltså föra sådana argument eftersom man befäster icke-rasismen. Naturligtvis kan frågan ställas varför man ens skriver in ett sådant påstående, om samhället redan är medveten om deras goda vilja och icke-rasism borde inte denna beskrivning vara nödvändig. Beskrivningen kan istället ses som ett försvar istället för ett argument och kan i detta fall därför både ses som stärkande och försvagande för huvudtesen.

Argumenten kan ses som relevanta för tesen, men de kan inte ses som tillräckliga. Som nämnt tidigare gäller bara tesen och argumentationen under vissa villkor, och i detta fall är det i den sverigevänliga kontexten. Eftersom inte skälen eller argumenten är understödda med vetenskaplig fakta kan de inte styrka tesen ohotat, det kan komma andra argument som omkullkastar tesen. Sådana argument kan vara att någon definierar vad svenskhet är på ett annorlunda vis, eller menar att mångkulturen berikar det svenska samhället. Men i sverigedemokraternas kontext kan deras argument florerar oemotsagda. De argument som används när det väl kommer till kritan om vad som är svenskt eller inte är garderade, öppna och i princip odefinierbara för att inte behöva utstå frågan om de är sanna eller falska. Det är här man använder sig av beskrivningar som att man är svensk när andra och en själv uppfattar en som svensk och att det är en persons värderingar och beteende som avgör om man är svensk. Det är i denna kontext som man pratar om kulturbegreppet inom ramarna för värderingar och traditioner utan att specificera dessa. Man anpassar alltså sin argumentation beroende på vilken verklighet man befinner sig i. I sverigedemokraternas värld vågar man prata om svenskhet som köande, att inte tuta i trafiken, att lägga julklapparna under granen och att inte vilja sticka ut. Men när man kommer ut i den kritiska

⁹⁹ Sverigedemokraterna. *99 förslag till ett bättre Sverige*.

verkligheten använder man sig av de mer öppna argumenten nämnda tidigare för att kunna gardera sig mot möjliga kritiker.

Sverigedemokraterna vill ha ett svenskt Sverige. För att kunna hävda denna tes måste de argumentera för vikten av en homogen svensk befolkning. Som jag tagit upp tidigare gör de detta på olika sätt beroende på situationen, men det viktiga är själva funktionen av argumentationen, inte huruvida skälen är sanningsenliga eller inte. Argumentationen fungerar som en typifiering och andrafiering av det som inte är svenskt. Och denna argumentation fungerar även utan att specificera vad det svenska eller det osvenska är. Det räcker att använda begreppet svensk eller prata om ”de andra” och göra den distinktionen för att skapa två olika läger. På det sättet slipper man den massiva kritik som en sverigedemokrat nödvändigt utsätts för när denne pratar om något som svenskt eller osvenskt. Den exakta bilden av vad svenskheten innebär behövs alltså inte, partiet har redan skapat en vision av uppdelning genom sin retorik.

Sverigedemokraternas framställning av svenskheten innehåller inte någon antites. Man låtsas istället som om det inte finns någon opponerande ståndpunkt. Man skriver inte att en gemensam svensk kultur delvis kan skapa gemenskap, man är övertygad om att så är fallet. Man försvarar hela tiden tesen, den förnekar inte en uppfattning som någon annan har framfört. Man försöker alltså inte förena två hållningar som är för och emot.

5.4 Konstruktivistisk analys

Sverigedemokraternas bild av svenskheten är ingen given verklighet. Deras texter och åsikter gällande ämnet har konstruerat en egen bild av världen. För att denna värld som sverigedemokraterna målar upp ska kunna fungera som kommunikationsredskap måste den accepteras av andra. Problemet som sverigedemokraterna vill lösa med sin framställning av svenskheten är nära förknippat med deras huvudtes; de vill visa den stora skillnaden mellan den svenska kulturen och de utländska kulturerna eftersom de anser att sammanförandet av detta bidrar till stora samhällsproblem. Deras framställning och typifiering av det svenska och osvenska fungerar därefter som argument för all deras politik, de kan hänvisa till detta när det gäller invandringspolitik, skolpolitik och kriminalpolitik. De erbjuder lösningar på de problem som de ständigt försöker förstärka som grunden till alla samhällsproblem - det mångkulturella samhället. Genom att visa på de stora skillnaderna mellan svenskar och invandrare befäster man viljan till ett homogent samhälle.

Framställningen är präglad av en homogeniserad strategi. Sverigedemokraterna försöker i så stor mån som möjligt få framställningen så enhetlig som möjligt genom att hela tiden hålla sig till ett givet ämne och aldrig försöka växla spår utan att ha ”det svenska intresset” i bakgrunden. Partiet använder gärna generella omdömen om hela grupper och de använder helhetsbeteckningar helt oproblematiskt. De skulle inte börja prata om Carl eller Ahmed, de pratar om svensken eller muslimen. SD kategoriserar och generaliserar helt ogenerat och typifierar alla svenskar på ett specifikt sätt och alla muslimer på ett annat sätt. Genom att aldrig ta upp de individuella mönstren eller ge en kritisk bild av generaliseringen håller de sig borta från den heterogeniserade

strategin. Ur samma mönster kan man se att de använder sig av en slutande istället för öppnande strategi. De ritar ständigt upp specifika ramar för att förenkla världen och försöker aldrig agera kritiskt mot dessa; svenskar är si, invandrare är så – punkt slut. De kommer alltid fram till samma slutsats där svenskheten är överlägsen och mångkulturen är ett problem, de skulle aldrig komma fram till olika resultat där mångkulturen både kan inge oro och hopp. Partiet har dock på senare tid förändrat ramarna runt sin värld, men endast på ett retoriskt plan för att kunna fortsätta prata öppet om svenskheten. När partiet ändrade den ideologiska grundsynen i programmet från att endast beskriva sig som ett nationalistiskt parti till att nu kalla sig för socialkonservativt öppnade man upp de slutna ramarna en del. Genom att kombinera den klassiska värdekonserveratismen tillsammans med idén om folkhemmet och det sociala ansvarstagandet breddade man acceptansen för partiets politik. Åkesson menar att detta inte är något nytt och att partiet länge har varit socialkonservativt, vilket visar på att det är ett retoriskt knep. Förändringen är en retorisk symboldebatt där SD väljer att skriva in ideologin för att ge en bild av en bredare politik. Dock finns fortfarande nationalism-principen inskriven i den första meningen i programmet och likaså finns ett helt kapitel tillägnat nationalismen, så strävan efter ett svenskt Sverige är inte undanlagt i deras prioritering. Symbol-ändringen bidrar till en viss förändring av världsbilden SD agerar i, man nu kan luta sig tillbaka på ett mer accepterat ideologiskt begrepp som tar ansvar för fler politikområden så att partiet utåt sett inte ses som ett nationalistiskt enfrågeparti.

Som diskuterat tidigare i de andra analysmodellerna använder sverigedemokraterna sig kontinuerligt av värdeladdade ord för att förstärka svenskhetens överlägsenhet i förhållande till det främmande. På det sättet rangordnar man hela tiden de olika elementen i sin värld. Elementen i partiets framställning handlar naturligtvis först och främst om det svenska (vi) och det osvenska (dem). Man sätter svenskheten högst upp på listan, som överlägsen och betydelsefull medan invandraren får lägre plats som underlägsen och betydelselös. Sverigedemokraterna använder en viss typ av strategi för att förstärka och förtäta de element som är nämnda ovan, och den strategin går ut på att med ord ge elementen och den skapade världen ett innehåll. Man riskerar alltså inte att lämna konsekvenserna osagda utan man beskriver målade hur en värld som är blandad av vi och dem kan se ut. Man visar blodiga bilder där man ingående beskriver hur djur halal-slaktas och man beskriver detaljerat hur muslimer genom dödande, bränder och terror kommer att ta över den svenska nationen. Sverigedemokraterna använder dock inte bara ordets makt för att förstärka sin bild av svenskheten, man försöker även skapa en visuell framställning – till exempel genom filmen som beskrivits tidigare i uppsatsen. Genom att endast använda få, kraftfulla ord och stark musik låter man bilder och filmklipp visa mottagaren vad det innebär att vara osvensk eller svensk. Den osvenska delen av filmen är full av negativa framställningar av våld och uppror medan den svenska delen är positivt laddad med skratt, glädje och firande. Man markerar även den brytning som finns mellan de båda grupperna genom att göra skärmen svart och stänga av musiken för att komma med den kraftfulla meningen ”DU är inte ensam”, där man alltså även antyder att det som precis har visats är något som DU inte vill ha i DITT Sverige.

Huruvida den värld som sverigedemokraterna byggt upp är förankrad i en tydlig verklighet är problematiskt att svara på. De använder sig av publicerad fakta för att relatera till sina konstruktioner, men betyder det att deras värld är verklighet? Ekeröth har ju som nämnt tidigare

till exempel hänvisat till utländska fotbollshuliganer för att visa på mångkulturens problem. Man använder även statistik från BRÅ där man befäster att invandrare är överrepresenterade i brottsstatistiken¹⁰⁰ för att stärka deras bild av verkligheten. Denna strategi, tillsammans med en normbildning som relaterar världen till hur den borde se ut, kan för vissa människor skapa en reell verklighet. Men som tidigare diskuterats i analysen, så har sverigedemokraterna en vana att generalisera och homogenisera i en sluten, okritisk värld. Jag har svårt för att se hur en sådan värld kan vara förankrad i verkligheten.

5.5 Sammanfattning

Sverigedemokraternas skapande av de olika grupperingarna återfinns i en typ av orientalistisk diskurs. Man har försökt styra kunskapen om ”de andra” för att fixera bilden av dem, och svenskheten, i historien. De framställningar som gjorts har skapat en form av kunskap som med tiden blivit en tradition eller diskurs eftersom den fått fäste i det sociala systemet. Bilden av svenskheten har förstärkts eftersom man byggt upp bilden av denna på negativa påståenden, man är icke-muslim och icke-utländsk. Denna kunskap är naturligtvis inte objektiv, det är en samling av dominerande strukturer i samhället som omarbetats och omformats av olika discipliner som härstammar från den kristna hegemonin i Sverige.

Eftersom sverigedemokraternas framställningar befinner sig i en kommunikationssituation med väljarna måste de tänka på språket och retoriken för att inte skapa för stor kritik. Partiet försöker inte ge ett försynt intryck med sin politik, man använder en grövre metod för att gå rakt på sak och visa sin självsäkerhet och övertygelse. De använder även en del andra retoriska knep för att skapa sammanhållning bland väljarna, exempelvis genom ironi och hyperboler. Sådana framställningar skapar gemenskap eftersom skildringarna blir fattbara för de som delar samma värdeskala. Man använder ständigt den stora retoriken med en engagerad överdrift för att påverka. Partiet använder till exempel ständigt en positiv överton vid beskrivningar av den svenska kulturen och negativa begrepp vid beskrivningar av mångkulturen. Partiet använder även homogeniserade strategier där man gärna använder generella omdömen om hela grupper och slutsatsen blir alltid att svensken är överlägsen och mångkulturen ett problem.

Sverigedemokraterna försöker ständigt visa på skillnaderna mellan vi och dem, och det gör dem genom olika former av värdeomdömen. Dessa argument florerar och fungerar bara i den sverigevänliga kontexten och därför har man valt att även använda sig av mer odefinierbara och öppna argument för att kunna stå emot kritiken. Partiet garderar sig med otydliga definitioner för att kunna fungera i alla situationer, i kritiska situationer vill man inte längre prata om svenskhet som köande och midsommarfirande. SD behöver inte uttala de specifika skillnaderna mellan det svenska och osvenska för att skapa en uppdelning, det räcker med att prata om ”de andra” för att skapa en distinktion och polarisering. Man skapar en vision av en uppdelning genom sin retorik.

¹⁰⁰ Sverigedemokraterna. *Dags att tala klarspråk om våldtäkterna*. 2010

6 Slutsats

Sverigedemokraterna använder många metoder för att förstärka framställningen av det svenska och det osvenska. Den första förutsättningen som måste nämnas i framställningen av svenskheten och ”de andra” är den orientaliska kontexten som partiet verkar i. De är i allra högsta grad påverkade av den polarisering som funnits sedan 1800-talet där man delar upp världen i öst och väst. På grund av denna rådande maktstruktur som följt oss ända till modern tid har partiets framställning lättare accepterats av det svenska samhället. Det är även på grund av denna orientaliska diskurs som partiet kan typifiera svenska och osvenska enheter som kunskapsbaserade. Naturligtvis kan man dock inte endast se på världen med orientalismens glasögon, det finns idag stor kritik riktad mot den uppdelning som gjorts mellan svenskar och invandrare. Det är på grund av denna kritik som sverigedemokraterna har fått ändra sin framställning en aning och tagit till vissa retoriska knep.

Det vanligaste sättet sverigedemokraterna väljer att framställa svenskheten på är att förknippa allt svensk med positivt laddade ord och bilder. Man hänvisar till positiva minnen om ett folkhem och blickar långtande framåt mot en sammanhållning och en gemenskap som endast är möjlig om Sverige får förbli Sverige. I vissa fall vågar man antyda att det finns specifika personlighetsdrag hos en svensk och att de finns specifika traditioner i den svenska kulturen. Allt som oftast försöker man dock hålla beskrivningarna med en viss gardering för att kunna motstå all kritik som en sverigedemokrat möter i dagens samhälle. Då pratar man mer öppet om begreppen för att kunna få in så många definitioner som möjligt, men ändå distansera sig från det osvenska. Det är nämligen det som är sverigedemokraternas viktigaste punkt med framställningen av det svenska. Oavsett om de definierar svenskheten eller inte, så markerar de ett avståndstagande från ”de andra”, de osvenska, de främmande – invandrarna. Som visats i uppsatsen finns det en del skrivelser och uttalande som är mycket direkta i sitt framställande av det osvenska som farligt och ovälkommet underbyggt med negativt laddade ord och bilder. Sättet sverigedemokraterna framställer svenskheten på är dock i sig tillräcklig för att skapa något osvenskt och ovälkommet. Genom att visa på en vilja till en nationell gemenskap med gemensam identitet och kultur visar man samtidigt att man inte vill blanda sig med andra kulturer, identiteter och traditioner. De behöver alltså inte skriva att de inte vill ha moskéer och halal-slaktat kött i sitt Sverige för att skapa den stora klyftan mellan ”vi” och ”dem”. Den ständiga positiva framställningen av svenskheten påverkar alltså bilden av det osvenska ofantligt mycket. Det skapar ett utanförskap och en diskriminering där man inte är en i gemenskapen så länge som man inte delar de svenska traditionerna och värderingarna, talar det svenska språket och är lojal till den svenska nationen.

Sverigedemokraterna skapar alltså en ovälkommen hotbild av det osvenska genom att tydligt definiera svenskhet i fråga om identitet, kultur och värderingar, men även genom att endast använda sig av begreppen svenskhet och svensk identitet utan definition eftersom den naturliga följderna av en sådan begreppsanvändning blir att det även skapas en främmande identitet och

något osvenskt. På samma sätt behöver de inte ange vad som är osvenskt och ovälkommet, det räcker att använda begreppen för att distansera sig från något som anses vara främmande. Som nämnt tidigare i den orientalistiska analysen så förstärks framställningarna ständigt eftersom man kontinuerligt använder sig av dessa rådande maktstrukturer, och de får nytt fäste varje gång de används, oavsett om de är fyllda med beskrivningar eller inte.

Även om sverigedemokraterna försöker att städa upp sitt parti och sina principprogram mer och mer från skrivelser om etnisk homogena befolkningar och nationalistiska principer, så kommer uppdelningen och typifieringen att stanna kvar så länge som de håller den svenska fanan högt. Som diskuterat ovan skapas nämligen bilden av de andra även om man inte direkt talar om dem. Pratar man om något som svenskt måste den direkta följderna bli att det finns något osvenskt, precis som att något varmt står i motsats till kallt och något ljust står i motsats till mörkt. Frågan som nu kvarstår är väl egentligen bara vad som kommer att hända i framtiden, kommer den orientalistiska diskursen att fortsätta ha ett grepp om vår värld eller kommer nya kritiska röster att bryta de rådande samhällsstrukturerna för att möjliggöra ett accepterat mångkulturellt samhälle? Kännedomen om orientalismen kan åtminstone i framtiden påminna oss om kunskapens möjliga brister och bidra med en kritisk granskning, överallt och vid alla tidpunkter. Troligtvis är detta ännu viktigare nu än förr.

Referenser

Primärkällor

Ekeroth, Kent (2009) *Islamiseringen – ökat våld och de tar sig allt större friheter.* <http://kentekeroth.se/2009/01/13/islamiseringen-okat-vald-och-de-tar-sig-allt-storre-friheter/> (Hämtad 2011-12-06)

Ekeroth, Kent (2011) Twitter. *Mångkultur berikar.* <http://twitter.com/kentekeroth> (Hämtad 2011-12-16)

Jomshof, Richard (2011) *Viktigt med neutrala polisuniformer.* <http://sverigedemokraterna.se/2011/12/13/viktigt-med-neutrala-polisuniformer/> (Hämtad 2011-12-12)

Söder, Björn (2008) Tal under sverigedemokraternas rikssårsmöte 2008. <http://www.youtube.com/watch?v=nUp532WodS0> (Hämtad 2011-11-30)

Video från sverigedemokraternas rikssårsmöte 2006. <http://www.youtube.com/watch?v=bLYHxshtFzQ> (Hämtad 2011-12-12)

Åkesson, Jimmie (2009) *Muslimar är vårt största utländska hot.* Debatt, Aftonbladet. <http://www.aftonbladet.se/debatt/debattammen/politik/article12049791.ab> (Hämtad 2011-12-06)

Åkesson, Jimmie (2011) Intervju i Agenda. Avsnitt 12. http://svtplay.se/v/2609464/agenda/del_12_av_16 (Hämtad 2011-12-12)

Officiella dokument

Sverigedemokraternas principprogram 2005

Sverigedemokraternas principprogram 2011

Sverigedemokraterna: invandringspolitiskt program 2007.

Sverigedemokraterna (2011) *Det sverigevänliga partiet.* <http://sverigedemokraterna.se/vara-asikter/det-sverigevanliga-partiet/> (Hämtad 2011-11-24)

Sverigedemokraterna (2011) *Vad är svensk kultur?* <http://sverigedemokraterna.se/vara-asikter/var-politik-a-till-o/vad-ar-svensk-kultur/> (Hämtad 2011-11-24)

Sverigedemokraterna (2010) *99 förslag till ett bättre Sverige.* <http://sverigedemokraterna.se/files/2011/06/Sverigedemokraterna-Valmanifest-2010.pdf> (Hämtad 2011-11-30)

Sverigedemokraterna (2010) *Dags att tala klarspråk om våldtäkterna.* http://www.sverigedemokraterna.se/filer/sd_valdtaktsrapport.pdf (Hämtad 2011-12-23)

Dokument från riksdagen

Motion till riksdagen 2011/12:Ub516. *Ökad trygghet i skolan*

Motion till riksdagen 2011/12:Sf350. *Obligatoriska dna-test för asylsökande.*

Motion till riksdagen 2011/12:K373. *Stöd för yttrandefriheten.*

Motion till riksdagen 2011/12:K258. *Niqab och burka på offentlig plats.*

Motion till riksdagen 2011/12:Sf344. *Förbud mot tiggeri*

Motion till riksdagen 2011/12:K390. *Medborgarskapets betydelse.*

Motion till riksdagen 2011/12:Ub503. *Sfi-bonusen.*

Motion till riksdagen 2011/12:Ub489. *Förändring i Lpfö98.*

Motion till riksdagen 2011/12:Ub507. *Betyg från årskurs 4.*

Motion till riksdagen 2011/12:Sf352. *En ansvarsfull invandringspolitik*

Motion till riksdagen 2011/12:K371. *Sveriges nationalsång.*

Motion till riksdagen 2011/12:A384. *Intensifierat arbete mot svenskfientlighet.*

Motion till riksdagen 2011/12:MJ445. *Kvalitetsmärkning av svenska livsmedel.*

Motion till riksdagen 2011/12:Kr330. *Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.*

Motion till riksdagen 2011/12:Kr217. *Ålagillet och Unesco.*

Motion till riksdagen 2011/12:Kr325. *Bevarande av de svenska minoriteternas språk och folkminnen.*

Motion till riksdagen 2011/12:Sf346. *Avskaffa EBO-lagen.*

Motion till riksdagen 2011/12:Kr219. *Kulturpolitik.*

Sekundärkällor

Dabashi, Hamid (2009) *Post-orientalism*. Transactions publishers, New Jersey.

Ekman, Mikael & Poohl, Daniel (2010) *Ut ur skuggan - en kritisk granskning av sverigedemokraterna*. Natur & kultur, Stockholm.

Gardell, Mattias (2011) *Islamofobi*. Leopard förlag, Stockholm.

Halldenus, Lena (2011) *Lathund för argumentationsanalys*. Mänskliga rättighetsstudier, Lunds universitet.

Hellspong, Lennart (2001) *Metoder för brukstextanalys*. Studentlitteratur AB, Lund.

Hellström, Andreas (2010) *Vi är de goda – den offentliga debatten om sverigedemokraterna och deras politik*. Tankekraft förlag, Hägersten.

Kiiskinen, Jenny & Saveljeff, Sigrid (2010) *Att dansa i otakt med väljarna*. IMER/MIM, Malmö högskola & REMESO, Linköpings universitet.

Larsson, Stieg & Ekman, Mikael (2001) *Sverigedemokraterna. Den nationella rörelsen*. Ordfront förlag, Stockholm.

Lodenus, Anna-Lena & Wingborg, Mats (2010) *Slaget om svensketen*. Premiss förlag, Stockholm.

Loomba, Ania (1998) *Colonialism/Postcolonialism*. Routledge, London.

Mattsson, Pontus (2009) *Sverigedemokraterna in på bara skinnet*. Natur & kultur, Stockholm.

Orrenius, Niklas (2010) *Jag är inte rabiati. Jag äter pizza*. Mån-pocket fakta, Stockholm.

Otterbeck, Jonas & Bevelander, Pieter (2006) *Islamofobi*. Forum för levande historia, Stockholm.

Said, Edward (1978) *Orientalism*. Ordfront, Stockholm.